

Posibil și imposibil

Într-adevăr, trebuie să te numești Cătălina Buzoianu pentru ca să-ți viină ideea de a pune în scenă **Levantul** ! Pentru ca să descoperi posibilități teatrale în această epopee eroi-comică postmodernă, atât de bogată în imagini, în culori și sunete, în arome și vibrații, dar atât de săracă – totuși – în acțiune propriu-zisă. Pentru a-ți închipui măcar o clipă că acea limbă "cu lucruri de petre rare", împletind savant și savuros arhaismul cel mai părguit cu neologismul cel mai crud, în cadența solemnă a alexandrinului, întreruptă uneori de iambi, trohei sau dactile săltărețe, că acea limbă de o inventivitate nemaîntâlnită în literatura română modernă de la, poate, Nichita Stănescu încoece își va păstra pe scenă farmecul indicibil pe care îl are la lectură (când, ce-i drept, abia te poți abține să nu declami cu voce tare !). Pentru ca să vezi structură dramatică nu doar în varianta Cântului al XI-lea, concepută teatral, în "cinci perdele", ci și în întregul acestei alcătuirii poetico-epice și subtil eseistice, în care, sub mantia formală a lui Budai Deleanu, Bolintineanu sau Eminescu, se străvăd profilurile celor doi Caragiale, Ion Luca și Mateiu, dar și, în fulgurații orbitoare, siluetele lui Argezi, Ion Barbu, Blaga și Bacovia, aceștia din urmă ținânduți de autor drept pontifi supremi ai poeziei românești din veacul douăzeci, alături de pomenitul Nichita și de... Mircea Cărtărescu ! Trebuie, într-adevăr, să te numești Cătălina Buzoianu – cu, la activ, o dramatizare a "Istoriei hieroglifice" și a prozelor lui Istrati – pentru a avea curaj să pui în scenă **Levantul**. Însă... Nu e de ajuns să te numești Cătălina Buzoianu și să fii, pe deasupra, un excelent regizor, pentru ca să-ți "iasă" un spectacol pe măsura cărții și a propriilor tale spectacole "de vârf", cum și pe măsura propriului talent. Pentru ca să izbutești să păstrezi un fir narativ limpede atunci când, pe de o parte, sacrifici bucăți de text care conțin excursuri metafizice sau metatextuale, dar și, strâns întrețesute, mici fragmente de poveste, iar, pe de altă parte, nu te înduri să renunți la părți care nici citite nu-și dezvăluie de îndată sensul, obligând cititorul să revină asupra lor – lucru, vai, imposibil la teatru, într-o singură seară. Pentru ca să poți prinde auditoriul în vraja

învăluitoare a limbajului, atunci când lucrezi cu o echipă de actori tineri, care ies din școală cu voci înfundate, insonore și capabili să debiteze inteligibil doar vreun articol de ziar – și nici acela prea lung. Nu-i de ajuns să te numești Cătălina Buzoianu pentru a depăși aceste obstacole. Dar... Trebuie să te numești Cătălina Buzoianu pentru ca să crezi câteva momente de intensitate emoțională neașteptată, pe care ironia când blândă, când atroce a textului – insuficient pusă în valoare, din păcate – pare să o interzică. Pentru ca să ivești – cu ajutorul scenografiei Velicăi Panduru, în tonuri prețioase de gri și bej cald – o frumusețe plastică delicată, prelungindu-se sonor în acordurile pătrunzătoare ale muzicii lui Iosif Herțea. Pentru ca să reușești – totuși – să faci "vizibili" (și, mai ales, expresivi în rostire) actorii abia de curând absolvenți și care, muncind statomic, pot transforma "promisiunea" de acum în certitudine (ei sunt Antoaneta Zaharia, Șerban Pavlu, Gheorghe Ifrim și Alina Berzunțeanu). Pentru ca să le armonizezi jocul cu acela, experimentat, al unor Păpălu Panduru sau Tudorel Filimon, iar când nu reușești s-o faci, să schimbi defectul în efect. Dar, mai cu seamă, pentru ca să ai intuiția formidabilă de a o distribui în Zoe, intertextuala femeie bărbată și ploieșteancă revoluționară, pe Mariana Mihuț... Și... Trebuie să fii Mariana Mihuț pentru ca, din clipa când intri în scenă, totul să devină, printr-o chimie pe cât de simplă, pe atât de greu descifrabilă, teatru, teatru adevărat, cu o ființă care nu se prefăce, ci este cine zice că este și care – totuși – îți dă a înțelege, printr-un gest al mâinii sau o inflexiune a

LEVANTUL de Mircea Cărtărescu • THEATRUM MUNDI • Data reprezentației: 27 noiembrie 1998 • Scenariul și regia: Cătălina Buzoianu • Scenografia: Velica Panduru • Muzica: Iosif Herțea • Coregrafia: Mălina Andrei • Distribuția: Mariana Mihuț (Zoe), Păpălu Panduru (Iaurta, Poet, Tripanosoma), Tudorel Filimon (Iancu Aricescu, Vodă, Münchhausen), Mihai Bisericanu (Auctorele), Romeo Tudor (Ibrahim, Soitarul, Poet), Romeo Pop (Leonidas Ampotrofagul), Gheorghe Ifrim (Manoil), Antoaneta Zaharia (Cri), Cristian Moțiu (Brillant Languedoc, Palicar), Mariana Dănescu (Zenaïda, Greacă), Șerban Pavlu (Calimachi, Zotalis, Palicar), Oana Tudor/Alina Berzunțeanu (Comul Lunii, Duhul, Poesia), Vasile Toma (Ghiorghe Știrbul, Nastratin, Aga, Poet), Lia Bugnar (Hyacint, Doamna Înecaților, Greacă, Țigancă), Ion Bechet (Ianis musul, Censorul, Straja, Poet, Iscoada dăn patefon); în alte roluri: Maria Junghietu, Silvia Codreanu, Irina Scutariu, Frosa Cerchel. Viorel Păunescu, Octavian Jighirgiu, Marius Gâlea; muzicant: Marius Ciupitu.

glasului, că se prefăce. Pentru ca textul să-și recapete brusc strălucirea și proștețimea, umorul și patetismul, inteligența și tristețea. Trebuie, într-adevăr, să fii Mariana Mihuț pentru ca totul să devină posibil în teatru. Inclusiv punerea în scenă a **Levantului**...

Alice Georgescu

foto: Tudor Predescu

